

PRESSENS
FAGLIGE UTVALG

PFU-SAK NR. 297/15

KLAGER: Politijuristene i Hordaland v/styret
ADRESSE:
PUBLIKASJON: Juristkontakt
PUBLISERINGSDATO: Nr. 6 - 2015
STOFFOMRÅDE: Forvaltning
SJANGER: Nyhetsartikkel
SØKERSTIKKORD: Samtidig imøtegåelse
REGISTRERT: 09.10.2015
BEHANDLET I PFU: 17.12.2015
BEHANDLINGSTID: 68 dager
KLAGEGRUPPE: Organisasjon
PFU-KONKLUSJON:
HENVISNING VVPL.:
OMTALE/ANONYM.:
MERKNADER:

SAMMENDRAG:

Juristkontakt publiserte i utgave **Nr. 6, 2015** en lengre artikkel (s. 6-13) om en varslersak. På forsiden ble saken annonsert slik: «**Varsleren i Bergen**». Inni bladet var artikkelens stikkittel: «**Vurderte risikoen for represalier før hun kritiserte ledelsen**» og tittelen: «**Kunne varsle fordi jeg ikke måtte ta hensyn til egen familie**». Inngressen stod slik:

«Hun er en av politijuristene i Hordaland politidistrikt som varslet om destruktiv ledelseskultur i bergenspolitiet. Nå etterlyser politiadvokaten mer åpenhet og økt bevissthet rundt varsling. Hun mener kunnskapsnivået må høynes i varslingsaker, og understreker betydningen av å ha en robust fagforening i ryggen.»

Artikkelen startet sånn:

«**Juristkontakt møter politiadvokat Line Skjengen på Bryggen i Bergen. Hun er oppgitt over måten hun og hennes kollega ble behandlet på av ledelsen etter at de valgte å varsle. Med fire år som påtalejurist i Hordaland politidistrikt bak seg har hun bred erfaring både med saksfeltene hun jobber med i Bergen, og også lang erfaring med hvordan situasjoner håndteres innad i politidistriktet.**»

Under mellomtittelen «Meldte seg ut» stod det:

«Line Skjengen mener mange har mye å lære av denne saken. Ikke minst innen fagforeningskretser. Etter over to år som politijurist ved Vestfinnmark politidistrikt flyttet hun til Bergen for å ta jobben som politiadvokat der i 2011.

Da hun og hennes kollega leverte varselet med kritikk av ledelsen ble det fra lokalt hold i deres fagforening Politijuristene uttrykt støtte til ledelsen. Det har til tider vært svært tungt, men for min del tror jeg nok det hadde vært tyngre dersom jeg hadde blitt sykemeldt. – Jeg opplevde ingen støtte fra egen fagforening etter at vi hadde levert varselet til politimesteren og med kopi til vår hovedtillitsvalgte i politidistriktet. Tvert om følte jeg at egne tillitsvalgte undergravet alvoret i varselet. Politiledelsen forsøkte å gjøre saken til et varsel om enkeltansattes opptreden, i stedet for å håndtere det som et varsel om en ukultur i ledelsen. Vår hovedtillitsvalgte uttalte i media at han ikke kjente til noen ukultur i ledelsen, samtidig som en annen ansatt, som også er styremedlem i Politijuristene sentralt, uttalte til mediene følgende: «Vi kan ikke ha et system hvor det skal være omkamp på alle ledelsens beslutninger. Dette er politiet, og ikke et kunstnerkollektiv». For meg var dette så negativt at jeg meldte meg ut av Politijuristene og inn i Politiets Fellesforbund, hvor vi straks fikk god hjelp, sier Skjengen.

Hun forteller at hun aldri ble kontaktet av noen i Politijuristene etter at varselet var levert. – Om jeg ikke hadde fått konkret hjelp, så burde jeg i det minste fått råd og veiledning fra min egen fagforening, sier Skjengen.

Noe senere meldte også Giertsen seg ut av Politijuristene og inn i Politiets Fellesforbund (PF). Begge roser Politiets Fellesforbund Hordaland (PFH) og PF sentralt, samt hovedverneombud Kjell Ivar Sletten, for å gi umiddelbar hjelp og støtte. – Jeg opplevde et utrolig engasjement og uvurderlig oppfølging fra PFH, og i særdeleshet PFH-leder Kjetil Rekdal. Men selv om vi fikk fantastisk hjelp der, så er det vel ikke helt sånn det skal være – det er jo i Politijuristene og Juristforbundet jeg føler at jeg naturlig hører hjemme, fagforeningsmessig. Men da er det etter mitt syn tvingende nødvendig at Politijuristene sikrer bedre kunnskap, beredskap og støtteordninger i saker hvor politijurister varsler, for å ivareta medlemmene i framtiden, sier Skjengen.»

I en underartikkel var presidenten i Juristforbundet, Curt A. Lier, intervjuet. Tittelen «Juristforbundets president: Vil se på rutiner og opplæringen av tillitsmannsapparatet». Inngressen:

«Men han avviser at Juristforbundet ikke har tilbudt bistand til alle parter i varslings sakene i Bergen.»

(...)

«Jeg mener vi i en vanskelig situasjon har håndtert denne saken bra, sier Lier til Juristkontakt. Han avviser at Juristforbundet ikke tilbød varslerne hjelp og bistand og sier han beklager at to jurister har meldt seg ut. – Rutinene våre her har blitt fulgt. Juristforbundets eget advokatkontor representerer ikke parter som er i en mulig interessekonflikt, og derfor var det også tilbud om ekstern advokat. Jeg mener vi har gode rutiner for varslings saker sentralt i forbundet og i denne saken har alle de involverte medlemmene våre fått bistand.

- Jeg opplever at mye av kritikken rettes mot hvordan dette har blitt håndtert av våre tillitsvalgte lokalt. Man skal være klar over at disse er valgt av de ansatte lokalt og det er ikke slik at vi sentralt i forbundet instruerer disse. Sentralt er rutiner for å håndtere vanskelige varslingssaker på plass, men jeg tror likevel vi må ta en runde på dette lokalt. Men det ligger ikke i dette kritikk av våre lokale tillitsvalgte i denne saken fra min side, sier han. Jeg mener vi har gode rutiner for varslingssaker sentralt i forbundet.

Curt A Lier sier Juristforbundet nå må være åpne for å se nærmere på hvordan forbundet håndterer slike saker. - Det er to ting vi nå gjør. Det ene er å se på om vi har gode nok rutiner for å fange opp varslingssaker tidlig nok sentralt og komme tidligere inn i sakene for alle parter som er medlemmer hos oss. Det andre er å undersøke om ikke disse problemstillingene må sterkere inn i opplæringen av våre tillitsvalgte, sier Lier. Se også Curt A. Liers kommentar om dette temaet på side 54.»

KLAGEN:

Klager er politijuristene i Hordaland ved styret. Det opplyses at Hordaland politidistrikt, i løpet av det siste halvannet året, har vært gjenstand for mye medieoppmerksomhet grunnet «Monicasaken» og flere «varslersaker». Det opplyses at ingen av sakene endelig er avsluttet, og det pågår fortsatt prosess rundt disse.

I den påklagede artikkelen er det intervjuet med politiadvokat og varsler Line Skjengen klager reagerer på: «[Her] fremsettes alvorlige påstander og beskyldninger mot styret i Politijuristene i Hordaland, og det som fremkommer oppfattes som mistillit til styrets medlemmer.»

Ifølge klagerne er det godt kjent, både innen juristmiljøet i Hordaland og politietaten lokalt, hvem som sitter i styret for Politijuristene i Hordaland. Det vises også til at samtlige styremedlemmer har vært identifisert, både navn og bilde, blant annet i BT, i løpet av det siste året: «På denne bakgrunn er det meget lett å identifisere hvem det siktes til i den aktuelle artikkelen.»

Klager mener det «forelå et åpenbart behov for oss for å kunne imøtegå og/eller kommentere anklagene som ble fremsatt i artikkelen». Ingen i styret ble kontaktet før publisering, og fikk ingen mulighet til «å fremme vårt syn på saken og samtidig bidra til å skape et mer balansert bilde». Klager anfører brudd på VVP punkt 4.14 og 4.15. Det vises særlig til side 8, midtre spalte, «hvor det rettes beskyldninger mot styret vi mener er klart uriktige(..)».

Det bemerkes for øvrig at det i samme blad ble publisert to innlegg fra Juristforbundets president, men klagerne mener dette var feil person til å imøtegå varslerens kritikk: «Lier har ikke tilstrekkelig kjennskap til saken og de lokale forholdene til å kunne ivareta klagerens tilsvarsrett (imøtegåelsesrett; sekr. anm.), noe som, etter klagerens oppfatning, også underbygges av hans uttalelser. Det er således på ingen måte slik at hans uttalelser kan anses å reparere og/eller avhjelpe det faktum at styret lokalt ikke ble kontaktet og ble gitt anledning til å uttale seg i forkant av publiseringen av artikkelen.»

Det opplyses at klager ble tilbudt spalteplass i et senere nummer.

TILSVARSRUNDEN:

Juristkontakt vurderer det påklagede forholdet annerledes enn klager:

«- For det første: Det som bør gis en samtidig imøtegåelse i saken, er etter vårt syn gitt det. Juristforbundets president er gitt samtidig imøtegåelse til varslers Line Skjengens konkrete påstand om at hun ikke fikk hjelp av sin egen fagforening.

- For det andre rettes det ikke i intervjuet med varsleren, sterke beskyldninger mot lokale tillitsvalgte som skulle utløse samtidig imøtegåelse. Hun beskriver hvordan hun subjektivt har opplevd og følt situasjonen som varslers og hvordan hun reagerte på uttalelser lokale tillitsvalgte ga til pressen.

- For det tredje ga vi etter publiseringen uttrykk overfor Politijuristenes leder at vi gjerne ville slippe til lokale tillitsvalgte i en oppfølgingssak om temaet og hvordan det har vært å håndtere varslersakene som lokalt tillitsvalgt. Dette har også blitt gjentatt overfor lokale tillitsvalgte etter at de har klaget til PFU, men avvist på det nåværende tidspunkt.»

«Reportasjens hovedfokus handler om viktigheten av at fagforeninger er bevisste på hvordan de skal opptre i varslersaker, blant annet med en egen sak med uttalelser fra varslings ekspert, universitetslektor og jurist Birthe Eriksen. Hovedfokuset fremheves ytterligere gjennom Eriksens kronikk i samme utgivelse med tittelen: "Fagforeningers rolle og ansvar i varslingsaker" (side 55). Det var derfor ikke naturlig å be om kommentar fra de lokale tillitsvalgte til hvordan slike situasjoner bør håndteres av en fagforening. Vi innhentet kommentar på høyeste nivå - fra presidenten i Norges Juristforbund, Curt A. Lier, som for øvrig tidligere var leder av Politijuristene. Inkludert kommentar til påstanden fra Skjengen om at hun ikke fikk nok hjelp fra sin egen fagforening.»

Bladet mener det ikke fremsettes kritikk som utløser noen imøtegåelse for klager: «Skjengens uttalelser, det som er selve varselet, er rettet mot tidligere ledelse ved Hordaland politidistrikt, som på den tiden var Geir Gudmundsen. Han trakk seg fra stillingen som politimester som følge av kritikken i kjølvannet av varslersakene. Gudmundsen er ikke klager i denne sak.»

Bladet viser til det konkrete avsnittet som klager har marker, «Klagers markering går over hele midtre spalte og omfatter blant annet følgende setning: "Da hun og hennes kollega leverte varselet med kritikk av ledelsen ble det fra lokalt hold i deres fagforening Politijuristene uttrykt støtte til ledelsen"». Slik Juristkontakt ser det, er ikke dette «en "sterk beskyldning" eller et "angrep" men en faktabeskrivelse knyttet til medieuttalelser gitt av tillitsvalgte.» Det vises til hva lokallagsleder sa til NTB etter at varselet var levert: «"Vi er 900 ansatte i politidistriktet, og jeg vil gjerne se den lederen som alle er like fornøyd med hele tiden"». Det vises også til intervju i Politiforum og Bergens Tidende (se vedlegg). «[...] Å påpeke at varsleren ikke fikk ubetinget støtte av lokale tillitsvalgte i media, kan ikke sies å være en beskyldning eller et angrep. Poenget i artikkelen er hvordan Skjengen sier hun reagerte på uttalelsene i media. Og det er nettopp det hun forteller om i intervjuet og som vi viderefremidler.»

I intervjuet sies det: «"Vår hovedtillitsvalgte uttalte i media at han ikke kjente til noen

ukultur i ledelsen, samtidig som en annen ansatt, som også er styremedlem i Politijuristene sentralt, uttalte til mediene følgende: "Vi kan ikke ha et system hvor det skal være omkamp på alle ledelsens beslutninger. Dette er politiet, ikke et kunstnerkollektiv".

Juristkontakt viser her til Bergensavisen hvor sitatet er hentet fra (vedlegg). «Skjengen forteller at hun reagerte negativt på dette, noe vi formidler i intervjuet. Vi kan ikke se at hennes opplevelse av disse uttalelsene utløser samtidig imøtegåelse. «

Videre skriver bladet: «I de deler av artikkelen hvor tillitsvalgte er nevnt for øvrig beskriver Skjengen sine subjektive følelser og opplevelser av situasjonen. Det fremsettes ingen konkret påstand: "Jeg **opplevde** ingen støtte fra egen fagforening etter at vi hadde levert varselet til politimesteren og med kopi til vår hovedtillitsvalgte i politidistriktet. Tvert om **følte jeg** at egne tillitsvalgte undergravet alvoret i varselet". (Side 8 – midt på siden). Dersom klagers resonnement skal følges måtte Juristkontakt oversendte disse uttalelsene for å gi Politijuristene/Juristforbundet mulighet til å kommentere hva Line Skjengen opplevde og følte. Klager måtte i så fall fremmet argumentasjon på hvorfor hun ikke har rett til å føle eller oppleve det hun gjør. Den faktiske opplysningen/påstanden som konkret går på at hun ikke fikk hjelp, er som sagt gitt samtidig imøtegåelse av Juristforbundets president.»

«Juristkontakt mener vi her må kunne gjengi intervjuobjektets subjektive følelser og opplevelser av denne situasjonen uten at man må føre sannhetsbevis for hennes vurdering og om det virkelig er en grunn for at hun skal kunne føle eller oppleve det hun gjør. Like lite som at en gjengivelse av hvordan Skjengen **opplevde** eller **følte** seg behandlet bør utløse tilsvaretsrett eller rett til samtidig imøtegåelse.»

«I den grad Juristkontakt kanskje burde vurdert noe i reportasjen som kunne utløst rett til samtidig imøtegåelse, utover det som er gitt, måtte være setningen: "Hun forteller at hun aldri ble kontaktet av noen i Politijuristene etter at varselet var levert". Setningen inneholder imidlertid en påstand rettet mot Politijuristene sentralt, og rammer altså ikke klager lokalt.»

Juristkontakt skriver ellers at «ingen lokale tillitsvalgte er navngitt i artikkelen. Vi registrerer at politijuristene i Hordaland mener presidenten i forbundet ikke har tilstrekkelig kjennskap til saken for å ivareta samtidig imøtegåelse. Vi har imidlertid lagt til grunn at øverste ledelse må forventes å kunne svare for fagorganisasjonen han leder i en så omtalt sak.»

Det vises ellers til at klager har fått tilbud om tilsvaretsrett, et tilbud som ble avslått.

Klager mener det ikke kan være tvil om at varslers påstand, om at hun ikke fikk hjelp av egen fagforening, primært er rettet mot Politijuristene lokalt. Det pekes på henvisningen «egne tillitsvalgte» Det er de lokale tillitsvalgte som følger opp medlemmene etc. Klager mener det på ingen måte er tilstrekkelig ift VVP punkt 4.14 at det var presidenten i Norges Juristforbund som fikk anledning til å imøtegå beskyldningene.

Klager er heller ikke enig i at artikkelens tema er varslers følelser og opplevelser: «Tvert imot er vi av den oppfatning at det i artikkelen fremsettes sterke beskyldninger som nettopp utløste krav om, og for oss rett til, samtidig imøtegåelse. Særlig gjelder dette når artikkelen leses i sammenheng. «Det er ikke en følelse/opplevelse å uttale at man aldri har blitt kontaktet av noen i Politijuristene etter at varselet ble levert».

Klager avviser at dette bruddet kan repareres ved at leder i Politijuristene Hordaland fikk tilbud om intervju/kommentarer i ettertid.

Juristkontakt vil presisere tre forhold:

«Intervjuobjektet Line Skjengen har meldt seg ut av Juristforbundet og vi spør henne hvorfor. Hun kommer i den forbindelse med en konkret beskyldning om at hun ikke har fått hjelp av egen fagforening. Det svarer leder av forbundet på i en samtidig imøtegåelse. Dette dreier seg om en varslersak som har vært kjent og mye omtalt over lang tid. Vi mener øverste leder av forbundet hun har meldt seg ut av må kunne ivareta samtidig imøtegåelse.» Politijuristene er en medlemsforening organisert under Juristforbundet.

Videre vises det til at Skjengen forteller om sine reaksjoner etter de lokale tillitsvalgtes uttalelser til mediene: «Skjengen kommer ikke på det punktet med konkrete beskyldninger, men forteller om hvordan hun opplevde og reagerte på uttalelsene. Vi har i første tilsvare dokumentert at det er et faktum at de uttalelsene hun viser til ble gitt. I vårt intervju forteller hun om hvordan hun den gang reagerte på dette.»

Det opplyses at bladet ønsker flere stemmer inn i dekingen av denne saken «- og nettopp derfor ble det formidlet at vi gjerne så også lokale tillitsvalgte komme til ordet i en oppfølgingssak.»